

Nr 208.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 8 mars 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—9:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om understöd åt efterlevande till i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

1:o.

Hovrättsassessorn H. Y. V. Krumlindes dotter. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Krumlinde var född den 2 mars 1897 och avled den 7 augusti 1933;

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 208.

att han antogs till extra ordinarie notarie i Göta hovrätt den 7 februari 1921 och därefter under närmare fyra år tjänstgjorde såsom rättsbildat biträde i domsagor, lydande under Svea och Göta hovrätter, under vilken tjänstgöring han förvaltade domarämbete under 6 månader 25 dagar ävensom höll 8 allmänna tingssammanträden;

att han i januari 1925 började aspiranttjänstgöring i Svea hovrätt;

att han i sistnämnda hovrätt erhöll första förordnande såsom fiskal den 30 mars 1926 och såsom adjungerad ledamot den 16 augusti 1928 samt att han av Kungl. Maj:t förordnades till assessor den 20 september 1930;

att han efterlämnat änkan Gelly Agnes Krumlinde, född Setterberg, vilken är född den 7 januari 1900, samt en den 8 januari 1934 och alltså efter hans död född dotter Birgit Gelly Hansdotter;

samt att bouppteckningen efter Krumlinde utvisar en behållning i boet av omkring 17,400 kronor.

Änkefru Krumlinde har hos Kungl. Maj:t anhållit om vidtagande av åtgärd för beredande av pension åt henne och uppfostringsbidrag åt dottern.

Svea hovrätt har tillstyrkt pension åt änkefru Krumlinde och uppfostringsbidrag åt makarnas dotter samt därvid anfört i huvudsak följande:

Vid prövning av förevarande ärende lärer avseende böra fästas vid beskaffenheten av den tjänst, den avlidne innehåft. Hovrättens dömande verksamhet uppehålls ständigt till mycket väsentlig del av adjungerade ledamöter. Adjungerad ledamot erhåller i regel efter ett års tjänstgöring i denna egenskap Kungl. Maj:ts förordnande att vara assessor vid hovrätten. Det åligger hovrätten att tilldela assessorerna, i ordning efter deras förordnanden, tjänstgöring såsom ledamöter, i den mån ledigheter inom hovrätten förefinnas samt vederbörande icke, enligt vad därom särskilt är stadgat, tjänstgör vid underdomstol å landet. Åtminstone såvitt angår Svea hovrätt kunna samtliga assessorer påräkna oavbruten tjänstgöring i domarevärv. Blir assessor ur stånd att fullgöra sin tjänstgöringsskyldighet, kan han först sedan hindret fortvarit längre tid än två år i följd och allenast genom beslut av Kungl. Maj:t skiljas från förordnandet. Assessorerna intaga sålunda en väsentligt fastare ställning än icke-ordinarie befattningshavare i allmänhet, något som har sin förklaring i omsorgen om domstolarnas oavhängighet. Det lider icke något tvivel, att Krumlinde, om det blivit honom förunnat att fortsätta på sin bana, efter någon tid skulle hava erhållit befordran till fiskal. Om han tillhört någon av rikets övriga hovrätter, där antalet ordinarie fiskaltjänster i jämförelse med antalet ledamöter är något större än i Svea hovrätt och befodringsförhållandena varit fördelaktigare, hade han helt visst vid sitt frånfälle redan varit utnämnd till fiskal. På grund av vad sålunda anförts och med hänsyn till i övrigt i ärendet föreliggande omständigheter vill hovrätten tillstyrka bifall till den av änkefru Krumlinde gjorda ansökningen. I avseende å beloppet av den pension, som synes böra tillerkännas änkefru Krumlinde, lärer hänsyn böra tagas till vad som gäller om pension för hovrättsfiskals änka. At makarna Krumlindes dotter synes, i enlighet med vad som skett i andra liknande fall, böra tillerkännas ett årligt uppfostringsbidrag av 384 kronor, att utgå till dess barnet fyllt aderton år.

Statskontoret har, med hänsyn till att änkefru Krumlinde uppnått en levnadsålder av allenast 35 år och såvitt visats icke är oförmögen att genom arbete försörja sig ävensom i betraktande av behållningen i boet efter Krumlinde, förklarar sig icke kunna tillstyrka utverkande av änkepension. Däremot har statskontoret icke velat motsätta sig, att uppfostringsbidrag beviljas för den minderåriga dottern med belopp, som av hovrätten föreslagits, eller 384 kronor för år.

På av statskontoret anförda skäl och i anslutning till hittillsvarande praxis anser jag mig icke kunna tillstyrka, att pension beredes änkefru Krumlindes dotter av ett årligt uppfostringsbidrag till belopp av 384 kronor. Uppfostringsbidraget synes skäligen böra utgå från och med månaden näst efter barnets födelse.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att assessorn i Svea hovrätt Hans Yngve Valdemar Krumlindes och hans efterlämnade änka Gelly Agnes Krumlindes, född Setterberg, minderåriga dotter Birgit Gelly Hansdotter må från och med den 1 februari 1934 till och med utgången av det kalenderår, varunder hon uppnår 18 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor.

2:o.

F. d. vaktkonstapeln K. S. Eliassons änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Eliasson var född den 5 februari 1850 och avled den 27 januari 1934;

att han inträdde i fångvårdens tjänst den 13 januari 1878, antogs till vaktkonstapel vid straffängelset i Varberg den 28 maj 1878, transporterades i samma egenskap till straffängelset i Karlskrona den 2 augusti 1881 samt erhöll konstitutorial såsom vaktkonstapel vid sistnämnda fängelse den 19 december 1882, från vilken befattning han efter en tjänstetid av mer än 37 år erhöll avsked med pension den 1 april 1915;

att han icke var delägare i civilstatens änke- och pupillkassa;

att han såsom närmaste anhöriga efterlämnade änkan, Cecilia Kristina Eliasson, född Nilsson, vilken är född den 12 april 1859, och en i ett tidigare äktenskap född son;

att bouppteckningen efter Eliasson utvisar en behållning av omkring 650 kronor;

samt att änkefru Eliasson varken av styvsonen eller av andra anhöriga kan påräkna bidrag till sitt uppehälle.

Hos Kungl. Maj:t har änkefru Eliasson anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Fångvårdsstyrelsen har tillstyrkt utverkande åt änkefru Eliasson av pension till skäligt belopp.

Statskontoret har — under framhållande att Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare i ett flertal liknande fall beviljat änkepension — hemställt, att pension måtte tillerkännas änkefru Eliasson till belopp av 384 kronor för år, att utgå från och med den 1 februari 1934.

Genom beslut den 10 augusti 1934 har *Kungl. Maj:t* tillerkänt änkefru Eliasson ett tillfälligt understöd av 384 kronor från det under riksstatsens andra huvudtitel uppförda reservationsanslaget till extra utgifter.

Lika med ämbetsverken anser jag, att änkefru Eliasson bör komma i åtnjutande av pension av statsmedel. Pensionen synes böra bestämmas att utgå med belopp och från tidpunkt, som föreslagits av statskontoret, varvid emellertid återbäring av det tillfälliga understödet bör ske.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. vaktkonstapeln vid straffängelset i Karlskrona Karl Samuel Eliassons änka Cecilia Kristina Eliasson, född Nilsson, må från och med den 1 februari 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.; dock med skyldighet för änkefru Eliasson att till andra huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter återbetala det belopp av 384 kronor, som tillerkänts henne genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 augusti 1934.

3:o.

Förre poliskonstapeln A. V. Wintzells änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wintzell var född den 18 oktober 1849 och avled den 25 juni 1934;

att han antogs till skeppsgosse den 1 maj 1863 och till jungman den 1 maj 1868 samt förordnades till konstapel vid flottans poliskår i Karlskrona den 20 mars 1874;

att han jämlikt § 2 mom. 2 av förnyade reglementet för flottans pensionskassa den 17 november 1899 (nr 92) antogs till delägare i nämnda kassa

den 20 februari 1911, varvid han jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 3 november 1905 angående poliskårens delägarskap i flottans pensionskassa m. m. erhöll av honom sökt befrielse från skyldighet att grundlägga gratial och erlägga gratialavgifter;

att han den 31 oktober 1914 beviljades avsked med åtnjutande av pension och fyllnadspension från flottans pensionskassa till ett sammanlagt årligt belopp av 1,000 kronor, varå sedermera utgått tilläggsförmåner;

att han vid sin död efterlämnade änkan Johanna Wintzell, född Hansson, vilken är född den 28 februari 1873;

att bouppteckningen efter Wintzell utvisade en behållning av endast 15 kronor 85 öre;

samt att änkefru Wintzell enligt för henne utfärdat läkarintyg på grund av sjukdom är oförmögen att genom arbete försörja sig.

Änkefru Wintzell har hos Kungl. Maj:t anhållit om pension av statsmedel.

Marinförvaltningen har — under framhållande att riksdagen pläгат bevilja pension åt änkor efter vaktkonstaplar vid fångvården, vilka icke varit skyldiga att ingå i civilstatens änke- och pupillkassa — hemställt om utverkande åt änkefru Wintzell av en årlig pension till belopp av 460 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1934. *Marinförvaltningen* har därvid erinrat, att till änka efter vaktbetjäning enligt § 22 i reglementet för flottans pensionskassa (kungörelsen den 8 september 1924, nr 436) utginge gratial efter 4:e gratialklassen med 460 kronor för år.

Statskontoret, som tillstyrkt pension, har ansett pensionsbeloppet böra begränsas till 384 kronor.

Vid flera tillfällen har riksdagen tidigare beviljat pension åt änkor efter personal vid flottans poliskår, som ej grundlagt gratial i flottans pensionskassa. Även i det nu föreliggande fallet synas förhållandena vara sådana, att pension bör utverkas. Mot det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 384 kronor, har jag icke funnit anledning till erinran. Då Wintzell varit ordinarie beställningshavare och pension därför icke kan av Kungl. Maj:t beviljas med stöd av 1930 års riksdags bemyndigande i fråga om understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer, bör ärendet underställas riksdagens prövning.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre konstapeln vid flottans poliskår i Karlskrona Axel Vilhelm Wintzells änka Johanna Wintzell, född Hansson, må från och med den 1 juli 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 384 kronor.

4:o.

F. d. hantverksföreståndaren A. Lindhs änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindh var född den 22 september 1858 och avled den 8 januari 1934;

att han den 24 april 1885 erhöll anställning såsom bryggare vid Birgittas sjukhus i Vadstena, i vilken befattning han från och med den 1 januari 1919, då befattningen uppfördes å ordinarie stat, konstituerades till hantverksföreståndare av 2:a grad;

att han med utgången av september 1920, således efter en tjänstetid av mer än 35 år, erhöll avsked med pension;

att Lindh, enär han vid tidpunkten för tillträdet av den ordinarie befattningen redan uppnått 60 års ålder, jämlikt bestämmelserna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa ej kunde vinna delaktighet i denna kassa;

att han vid sin död efterlämnade änkan Anna Maria Lindh, född Johansson, vilken är född den 17 januari 1870, och en dotter, gift med en handlande i Vadstena;

samt att behållningen i boet efter Lindh uppgick till omkring 12,650 kronor, varav hälften tillföll änkan.

Änkefru Lindh har i en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt utverkande av pension åt änkefru Lindh till belopp av 384 kronor för år, att utgå från tidpunkten för Lindhs frånfälle, och därvid anfört, bland annat, följande:

Enligt § 14 i avlöningsreglementet den 28 juni 1918 (nr 493) för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka uppgick tjänstepensionsunderlaget för hantverksföreståndare av 2:a grad till 1,600 kronor. Därest Lindh ej varit på grund av sin ålder förhindrad att inträda såsom delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, hade hans änka kommit i åtnjutande av en med hänsyn till nämnda tjänstepensionsunderlag beräknad grundpension av 440 kronor om året. Då några avgifter för hennes pensionering icke erlagts, synes pensionen åt änkefru Lindh böra fastställas till något lägre belopp än det sålunda beräknade.

Statskontoret har under erinran att riksdagen tidigare i ett flertal fall — bland annat genom beslut år 1927, avseende överläkaren J. K. Wickströms änka — beviljat pension åt efterlevande till ordinarie befattningshavare i statens tjänst, vilka icke kunnat bliva delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, tillstyrkt utverkande åt änkefru Lindh av pension i enlighet med medicinalstyrelsens förslag. Statskontoret har framhållit att, då Lindh — ehuru ordinarie befattningshavare — författningsenligt ej haft möjlighet att ingå i änke- och pupillkassan, storleken av behållningen i boet icke syntes böra utgöra hinder för pensions beviljande.

I överensstämmelse med ämbetsverkens förslag tillstyrker jag, att pension utverkas åt änkefru Lindh till belopp av 384 kronor för år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. hantverksföreståndaren av 2:a grad vid Birgittas sjukhus i Vadstena Alfred Lindhs änka Anna Maria Lindh, född Johansson, må från och med den 1 februari 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 384 kronor.

5:o.

Förre museiassistenten G. A. H. Dahlstedts änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Dahlstedt var född den 8 februari 1856 och avled den 2 oktober 1934;

att Dahlstedt, vilken var filosofie hedersdoktor, från hösten 1890 intill utgången av år 1925 eller under 35 år var anställd vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning, först såsom amanuens och därefter från och med den 30 december 1914 såsom assistent;

att han, med undantag av tjänstgöring såsom assistent vid Bergianska trädgården under sommarmånaderna 1892—1905, under sin tjänstgöring vid riksmuseet icke innehade annan tjänst;

att hans sammanlagda avlöningsförmåner vid tiden för avgången ur tjänst, förutom dyrtidstillägg, uppgingo till 6,000 kronor för år;

att 1925 års riksdag i enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag (prop. nr 136, p. 3; riksd. skr. nr 134, p. 22) beviljade Dahlstedt en årlig pension till belopp av 3,200 kronor;

att Dahlstedt vid sin död efterlämnade änkan Elvira Axelina Dahlstedt, född Lundqvist, vilken är född den 25 januari 1880, samt makarnas son Uno Ingvar Gustaf Dahlstedt, född den 23 oktober 1906;

att enligt bouppteckningen efter Dahlstedt tillgångarna i boet uppgingo till 32,777 kronor, varav 30,000 kronor taxeringsvärdet å en makarna tillhörig i Kottla å Lidingö belägen villafastighet, under det att skulderna uppgingo till 15,362 kronor, varav 10,000 kronor inteckning i nämnda fastighet;

att bouppteckningen sålunda utvisade en behållning av 17,415 kronor;

att änkefru Dahlstedt, vilkens arbetsförmåga på grund av sjukdom är avsevärt nedsatt, icke äger några som helst tillgångar utöver sin andel i boet efter mannen samt förutom sonen icke äger någon anhörig, av vilken hon kan erhålla bidrag till sitt uppehälle;

samt att sonen, vilken har anställning såsom kontorist, åtnjuter en avlöning av något över 3,000 kronor för år.

I ett av bouppteckningsförrättarna efter bouppteckningens avslutande utfärdad, den 1 februari 1935 dagtecknat intyg uppgives, att den i tillgångarna i boet efter Dahlstedt ingående villafastigheten, vilken består av 5 små rum och kök utan andra moderna bekvämligheter än värmeledning, har ett värde, betydligt understigande det i bouppteckningen upptagna taxeringsvärdet 30,000 kronor, och att vid försäljning av fastigheten torde kunna erhållas en köpeskillning av högst 20,000 kronor. Av intyget framgår vidare, att det på grund av villans belägenhet icke lyckats för änkefru Dahlstedt att uthyra någon del av densamma och därigenom bereda sig inkomst.

Vetenskapsakademien har, efter framställning av föreståndaren för naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning, hemställt om utverkande av pension åt änkefru Dahlstedt och därvid framhållit Dahlstedts stora förtjänster såsom vetenskapsman.

Statskontoret har i ett den 31 december 1934 dagtecknat utlåtande förklarat sig icke kunna tillstyrka, att pension beviljades änkefru Dahlstedt.

Med hänsyn till den utredning rörande änkefru Dahlstedts ekonomiska förhållanden, som — delvis efter det statskontoret avgivit sitt avstyrkande utlåtande — blivit förebragt i ärendet, anser jag mig böra förorda, att pension beredes änkefru Dahlstedt. Pensionen synes mig skäligen böra bestämmas till ett belopp av 804 kronor för år och utgå från och med månaden näst efter den, varunder Dahlstedt avlidit, eller sålunda från och med den 1 november 1934.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre assistenten vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning Gustaf Adolf Hugo Dahlstedts änka Elvira Axelina Dahlstedt, född Lundqvist, må från och med den 1 november 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 804 kronor.

6:o.

Förra rikstelefonisten Olga Maria Johanssons dotter. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Olga Maria Johansson var född den 31 augusti 1890;

att hon inträdde i telegrafverkets tjänst år 1918 såsom växelstationsföreståndare och med oförändrad tjänstgöring antogs till extra rikstelefonist den 1 mars 1919;

att hon konstituerades till ordinarie rikstelefonist den 1 november 1930;

att hon avled ogift den 18 januari 1934, efterlämnande en dotter, Iris Anna Maria Johansson, född den 19 mars 1918;

att den efter henne upprättade bouppteckningen utvisade brist; samt att, enligt intyg av vice ordföranden i vederbörande barnavårdsnämnd, fadern till barnet ej lämnat uppfostringsbidrag sedan många år och med till visshet gränsande sannolikhet för all framtid vore urständ-satt att lämna sådant bidrag.

Telegrafstyrelsen har hemställt, att Olga Johanssons dotter måtte tilldelas ett uppfostringsbidrag av 480 kronor om året, att av telegrafverkets medel utgå till och med utgången av det kalenderår, varunder hon uppnådde 18 års ålder.

Till stöd för framställningen har telegrafstyrelsen anfört i huvudsak följande:

Olga Johansson hade såsom ordinarie rikstelefonist haft att, för beredande av pension åt efterlevande barn, till telegrafverkets familjepensionsfond erlägga avgift med 7 kronor 75 öre för månad.

I skrivelse till telegrafstyrelsen den 31 januari 1934 hade Olga Johanssons broder, direktören Ernst Johansson, med förmälan att han komme att förordnas till förmyndare för den avlidnas dotter, anhållit, att dottern måtte tillerkännas pension efter samma grunder, som om hon varit äkta barn. Pensionen skulle i dylikt fall utgå med 756 kronor för år.

Vid 1932 års riksdag hade, på grund av proposition nr 235 och särskilda motioner, fråga förevarit om beredande av bidrag till en avliden kvinnlig telegrafkommisaries utom äktenskap födda dotter. Riksdagen beviljade i detta fall ett uppfostringsbidrag å 804 kronor för år, motsvarande 63 procent av den pension, som skulle utgått till äkta barn, att åtnjutas till och med utgången av det kalenderår, varunder barnet uppnått 18 års ålder. Med tillämpande av samma beräkningsgrund skulle uppfostringsbidrag till Olga Johanssons dotter uppgå till — efter avrundning till ett med 12 jämnt delbart belopp — 480 kronor för år.

Statskontoret har, med åberopande av vad telegrafstyrelsen anfört, tillstyrkt framställning till riksdagen i enlighet med vad styrelsen föreslagit.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra förorda, att understöd av statsmedel beredes rikstelefonisten Olga Johanssons dotter. Beträffande understödets storlek anser jag mig böra förorda ett något högre belopp än vad myndigheterna ifrågasatt, förslagsvis 600 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidna rikstelefonisten Olga Maria Johanssons dotter Iris Anna Maria Johansson må från och med den 1 februari 1934 till och med utgången av det kalenderår, varunder hon uppnår 18 års ålder, uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 600 kronor, att utgå av telegrafverkets medel.

7:o.

Förre stationskarlen A. Persson Fors' änka och förre banvakten P. Nilssons änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande makarna *Fors*,

att mannen *Fors* var född den 19 mars 1854 och avled den 23 februari 1934;

att han, efter att under åren 1888—1895 hava varit anställd vid Landskrona—Ängelholms järnväg, i samband med statens övertagande av den s. k. Västkustbanan, i vilken nämnda järnväg ingick, erhöll anställning såsom ordinarie stationskarl vid statens järnvägar från och med den 1 januari 1896, vilken anställning han innehade till den 1 januari 1918, då han avgick med pension;

att hans avlöning vid statens järnvägar närmast före avgången ur tjänst utgick i form av arvode till belopp av 1,260 kronor för år ävensom förmån av fri bostad;

att han vid sin död efterlämnade änkan *Johanna Fors*, född *Olsdotter*, vilken är född den 28 februari 1858, samt fyra myndiga barn;

att bouppteckningen efter *Fors* utvisade en behållning av 5,875 kronor;

samt att makarna *Fors'* barn, såvitt kunnat utrönas, icke befinna sig i sådana ekonomiska omständigheter, att de kunna i mer avsevärd mån bidra till moderns försörjning; och

beträffande makarna *Nilsson*,

att *Nilsson* var född den 10 augusti 1850 och avled den 27 september 1934;

att han var anställd vid förenämnda enskilda järnväg under tiden 14 februari 1883—31 december 1895 samt i samband med att denna järnväg övertogs av staten erhöll anställning såsom ordinarie banvakt vid statens järnvägar från och med den 1 januari 1896, vilken anställning han innehade till den 1 april 1914, då han avgick med pension;

att han såsom banvakt vid statens järnvägar under tiden närmast före avgången ur tjänst åtnjöt avlöning i form av arvode till belopp av 1,230 kronor för år ävensom förmån av fri bostad;

att han vid sin död efterlämnade änkan *Ingeborg Natalia Nilsson*, född *Knudsen*, vilken är född den 17 januari 1857, samt — förutom tre i ett tidigare äktenskap födda barn — två i det senare äktenskapet födda barn, varav en son och en dotter;

att behållningen i boet efter *Nilsson* uppgick till 6,427 kronor;

samt att barnen icke kunna i nämnvärd utsträckning bidra till moderns uppehälle.

Vidare inhämtas av handlingarna, att *Fors* och *Nilsson*, vilka icke voro delägare i någon pensionskassa vare sig i tjänste- eller familjepensionshänseende, vid avgången ur statens järnvägars tjänst erhöillo tjänstepen-

sion enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev den 13 juni 1913 angående förbättrade pensionsvillkor för viss personal, som i anledning av statens inköp av enskilda järnvägar övergått i statens järnvägars tjänst, vilken pension, förutom dyrtidstillägg, från och med den 1 juli 1925 utgick med ett årligt belopp av för Fors 1,104 kronor och för Nilsson 1,032 kronor.

Järnvägsstyrelsen har — under erinran, att änkorna Fors och Nilsson, trots männens långa tjänstetid vid statens järnvägar, icke vore berättigade till någon som helst pension samt att tidigare i ett flertal fall pension beviljats änkor efter befattningshavare vid statens järnvägar, som inträtt i statstjänst i samband med statens övertagande av den s. k. Väst-kustbanan — hemställt, att pension måtte beredas en var av änkorna Fors och Nilsson med 336 kronor för år, motsvarande en tredjedel av det pensionsbelopp, som skolat utgå, därest mannen varit delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa, omräknad enligt vissa av järnvägsstyrelsen angivna grunder.

Statskontoret har anslutit sig till vad järnvägsstyrelsen föreslagit och därvid erinrat, att Kungl. Maj:t och riksdagen senast år 1926 beviljat pension åt änkan efter en befattningshavare vid statens järnvägar, som i likhet med Fors och Nilsson tidigare varit anställd vid Landskrona—Ängelholms järnväg (prop. 1926/166, p. 1; riksd. skr. 1926/149, p. 26).

Såsom ämbetsverken erinrat har i vissa tidigare fall pension beviljats efterlevande efter befattningshavare, som inträtt i statens tjänst i samband med övertagande av enskild järnväg men vilka icke vunnit inträde i statens järnvägars änke- och pupillkassa. Även i nu förevarande fall torde med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden pension böra utgå. Pensionen synes mig emellertid lämpligen böra bestämmas till det belopp av 384 kronor, som under senare år genom beslut av Kungl. Maj:t pläгат beviljas åt änkor efter vissa anställningshavare i statens tjänst, vilka icke varit delägare i familjepensionskassa. Pensionerna torde böra utgå, till änkefru Fors från och med den 1 juli 1934 och till änkefru Nilsson från och med den 1 oktober 1934.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av förre stationskarlen vid statens järnvägar Anders Persson Fors' änka Johanna Fors, född Olsdotter, och förre banvakten vid statens järnvägar Per Nilssons änka Ingeborg Natalia Nilsson, född Knudsen, må, änkefru Fors från och med den 1 juli 1934 och änkefru Nilsson från och med den 1 oktober 1934, under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå av trafikmedel.

Förre konduktören K. E. Palmkvists änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Palmkvist var född den 22 september 1863 och avled den 14 juni 1934;

att han innehade anställning såsom konduktör vid Svartälvs järnväg från och med den 1 november 1889 till och med den 30 september 1926, då han avgick med pension;

att sedan Svartälvs järnväg den 23 mars 1910 av riksgäldskontoret för statens räkning inropats å exekutiv auktion, Kungl. Maj:t den 29 april 1910 förordnat, bland annat, att berörda järnväg skulle tills vidare och intill dess annorlunda kunde bliva bestämt genom järnvägsstyrelsens försorg förvaltas utan ändring i den vid järnvägen anställda personalens ställning;

att Palmkvist icke var delägare i någon pensionskassa;

att Palmkvist genom beslut av järnvägsstyrelsen den 11 augusti 1926 i enlighet med de av Kungl. Maj:t i brev den 28 april 1922 fastställda bestämmelserna angående rätt till pension för personal vid Svartälvs järnväg, som vid statens övertagande av nämnda järnväg övergått i statens tjänst, tillförsäkrats en årlig pension av Svartälvs järnvägs medel till ett belopp av 1,280 kronor;

att Palmkvist vid sin död efterlämnade änkan Sofia Matilda Palmkvist, född Israelsson, vilken är född den 23 februari 1870, samt sex barn, varav två gifta söner samt två gifta och två ogifta döttrar;

att icke något av makarna Palmkvists barn är i stånd att bidra till moderns försörjning;

samt att behållningen i boet efter Palmkvist uppgick till omkring 6,480 kronor.

Under erinran att riksdagen tidigare efter framställning av Kungl. Maj:t beviljat pensioner åt änkor efter sådana befattningshavare vid Svartälvs järnväg, som icke varit delägare i någon pensionskassa, har *järnvägsstyrelsen* hemställt om utverkande åt änkefru Palmkvist av en årlig pension till belopp av 396 kronor, motsvarande en tredjedel av det pensionsbelopp, hon ägt uppbära, därest mannen varit delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa, omräknad enligt vissa av järnvägsstyrelsen angivna grunder.

Statskontoret har förklarat sig icke hava annat att erinra emot järnvägsstyrelsens förslag än att pensionsbeloppet vid tillämpning av de av järnvägsstyrelsen ifrågasatta grunderna syntes statskontoret rätteligen böra bestämmas till 372 kronor.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt änkefru Palmkvist. Beträffande pensionsbeloppets storlek vill jag, under åberopande av vad jag anfört i det under nästföregående punkt upptagna ären-

det angående pension åt änkorerna Fors och Nilsson, förorda, att pensionen bestämmas till 384 kronor för år. Pensionen synes böra utgå från och med den 1 juli 1934.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre konduktören vid Svartälvs järnväg Karl Elof Palmkvists änka Sofia Matilda Palmkvist, född Israelsson, må från och med den 1 juli 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå av trafikmedel.

9:o.

Förre e. o. ritaren F. R. Löwenborgs änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Löwenborg var född den 18 december 1847 och avled den 2 januari 1935;

att han efter avlagd officersexamen innehade officersbeställning å stat vid Kalmar regemente under tiden 2 juni 1869—13 maj 1876;

att han under åren 1877—1897 innehade följande anställningar i statens tjänst, nämligen vid generalstabens topografiska avdelning under tiden april 1877—mars 1886, juni—september 1896 och maj—september 1897, vid rikets allmänna kartverk under vissa tidsperioder under åren 1894 och 1895 samt vid bangårdstävlingarna i Stockholm under tiden september 1896—april 1897;

att han innehade befattning såsom extra ordinarie ritare vid statens järnvägar från och med den 1 mars 1898 intill utgången av februari 1918, då han avgick med pension, vilken från och med den 1 juli 1925 utgått med ett årligt belopp av 1,848 kronor jämte dyrtidstillägg;

att han vid sin död efterlämnade änkan Ragnhild Charlotta Löwenborg, född Wannérus, vilken är född den 15 februari 1861, samt två barn, varav en son och en dotter;

att sonen, vilken är kammarskrivare i tullverket, på grund av sjuklighet och försörjningsplikt gentemot egen familj ej är i stånd att lämna bidrag till moderns försörjning;

att dottern, vilken är kartriterska, åtnjuter en årlig inkomst av 3,300 kronor;

samt att änkefru Löwenborg är medellös.

Änkefru Löwenborg har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Järnvägsstyrelsen har i avgivet utlåtande anfört, att styrelsen, då det torde ställa sig synnerligen svårt för makarna Löwenborgs dotter att en-

sam helt försörja sin moder ävensom med hänsyn till omständigheterna i övrigt, särskilt mannen Löwenborgs långvariga statstjänst, ansåge sig böra tillstyrka, att något understöd av statsmedel, förslagsvis 300 kronor, utverkades åt änkefru Löwenborg.

Statskontoret har anslutit sig till vad järnvägsstyrelsen sålunda föreslagit.

I enlighet med ämbetsverkens förslag tillstyrker jag, att pension beredes änkefru Löwenborg. Pensionen synes mig icke böra understiga det belopp, som under senare år pläгат av Kungl. Maj:t beviljas åt änkor efter vissa anställningshavare i statens tjänst, vilka icke varit delägare i familjepensionskassa, d. v. s. 384 kronor.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre e. o. ritaren vid statens järnvägar Fredrik Reinhold Löwenborgs änka Ragnhild Charlotta Löwenborg, född Wannérus, må från och med den 1 februari 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå av trafikmedel.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—9:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Kurt Björklund.